

מערך שיעור

מערך שיעור- מעורבות אזרחית.

הקדמה :

בכל מערכת בחירות עולה הסוגיה של שיעור ההצבעה וכיצד ניתן להעלותו (ומערכת בחירות תשע"ט מביאה איתה דיבור על חוסר עניין של הציבור, הרגשה של חוסר יכולת להשפיע, שגורמת לרבים לבחור שלא לבחור).

בשיעור זה ננסה להבין מהי "מעורבות אזרחית".

נבין כי למעורבות אזרחית יש צורות ביטוי שונות, ממעורבות יומיומית ועד מעורבות מינימלית או אפילו אפס מעורבות. (פירוט בהמשך)

נבין כי המושג מעורבות אזרחית מהווה בסיס לקיום עקרון שלטון העם, עקרון הכרעת הרוב ותרבות פוליטית.

וכי ככל שהפרטים בחברה יהיו מעורבים יותר, כך ישנה אפשרות לשנות ולהטמיע רעיונות.

זמן : שישים דקות (ניתן להשתמש בשיעור גם באופן מודולרי)

קהל יעד- י-י"ב

מהלך השיעור :

1. א. הציגו את הסמלים הבאים : (כל הסמלים הם של ארגונים שקמו ע"י אזרחים כדי לחולל שינוי במרחב הציבורי).

ב. מה אתם יודעים על כל אחד מהם? מה משותף להם? נסו לחץ מידע מתוך הלוגו

- לאיזה ארגון הייתם מצטרפים ומדוע?
- איזה ארגון מעורר אצלכם קושי ומדוע

נסו למצוא מידע על אחד הארגונים שאינכם מזדהים איתו. איספו עליו מידע- נסו לחשוב מה החשיבות של הארגון למרות התנגדותכם, איזה ערכים הוא משרת?

מערך שיעור

מגוון הפעילויות שבהן תושבי המדינה מביעים את קולם ומשתתפים בתהליכים פוליטיים וציבוריים, כמו גם מידת האמון של הציבור במוסדות השלטון - משפיעים על איכות החיים של כולנו ומעצבים את המרחב הפוליטי, הציבורי והחברתי המשותף.

הפעילויות שבהן אזרחים נוטלים חלק הן מגוונות וכוללות בין היתר: הצבעה בבחירות הכלליות והמקומיות, חברות בארגונים פוליטיים, השתתפות בתהליכי עיצוב מדיניות, השתתפות בפעילויות מחאה שונות, ועוד. מעורבות זו מהווה ביטוי לחירויות ולזכויות אזרחיות וחברתיות, ועשויה לתרום לפיתוח תחושת השייכות של אזרחים לקהילותיהם ולמדינתם. כמו כן, המעורבות עשויה לקדם מדיניות ציבורית טובה יותר עבור האזרחים וכתוצאה מכך - להגביר את האמון במוסדות השלטון. לצד אלו, גם המידה שבה ציבורים שונים מרגישים כי הם מיוצגים במוסדות השלטון, משפיעה על תחושת שייכותם למדינה ועל אמונם במוסדותיה. כך למשל, בכל הנוגע לייצוג של נשים וכן לייצוגים של מיעוטים במוסדות השלטון

מהי מעורבות אזרחית? ניתן לחלק את הקטע לתלמידים או לתמצת אותו.

התחום מעורבות אזרחית וממשל מגלם בתוכו את כלל הפעילויות דרכן משתתפים האזרחים בתהליכים הפוליטיים והציבוריים, וכן את מידת אמונם במוסדות השלטון. כך, בתחום זה נהוג לכלול מדדים הבוחנים את שיעור ההשתתפות בבחירות לכנסת ובבחירות לרשויות המקומיות, את רמת המעורבות בחיים פוליטיים וציבוריים, את הייצוגים הקבוצתיים במוסדות השלטון ואת מידת האמון הניתן במוסדות השלטון.

מערך שיעור

מעורבות אזרחית- מתוך אתר האינטרנט של מדד איכות החיים בישראל.

<http://wellbeingisrael.gov.il/wb/tchumim/Pages/meoravutinfo.aspx>

3. כעת ננסה לחפש השפעה אזרחית במקרא.

נביא שני מקורות שיחולקו לתלמידים (ראו נספח).

התלמידים ילמדו את המקורות בזוגות או בקבוצות ויענו על השאלות

4. ובימנו....

ב-2011 בישראל התרחשה המחאה החברתית בה אנשים רבים העתיקו את מקום מגוריהם לשדרות רוטשילד בתל אביב כמחאה על העלות הגבוהה של דיור בישראל

על המחאה תוכלו לקרוא כאן

https://www.google.com/search?q=%D7%94%D7%9E%D7%97%D7%90%D7%94+%D7%94%D7%97%D7%91%D7%A8%D7%AA%D7%99%D7%AA&rlz=1C1GGRV_enIL751IL751&oq=%D7%94%D7%9E%D7%97%D7%90%D7%94+%D7%94%D7%97%D7%91%D7%A8%D7%AA%D7%99%D7%AA&aqs=chrome..69i57j35i39l2j0j69i60j69i61.2118j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8

- האם תוכלו למצוא דוגמאות למעורבות אזרחית מההיסטוריה הישראלית או הבינלאומית?

מה היו הגורמים ומה היו התוצאות

5. בחירות ומעורבות אזרחית

אם כן, מה החשיבות של מעורבות אזרחית?

מהדוגמאות שעליהם דיברנו בשיעור נוכל להבין כי עצם המעורבות חשובה. למרות שלא תמיד נזדהה עם המוטיבציה או עם התוצאות של התערבות אזרחית, עצם הפעולה שמוציאה את הרצון לשינוי לזירת העשייה חשובה.

חברה שאין בה מעורבות אזרחית היא חברה מנומנמת שלא לוקחת אחריות על עתידה.

מערך שיעור

אחד מהביטויים החשובים הבסיסים ביותר של מעורבות אזרחית היא ההצבעה לכנסת.

- האם אתם מכירים מישהו שלא הלך לבחור בבחירות האחרונות?
- האם אתם מכירים מישהו ששם פתק לבן?
- מה לדעתכם אחוז המצבעים בבחירות האחרונות?

בנספח 2 תוכלו למצוא נתונים של אחוז המצביעים במערכות הבחירות בישראל-

ניתן לחלק לתלמידים.

https://bechirot21.bechirot.gov.il/election/about/Pages/Hours_section_turnout.asp
[X](#)

שאלו את התלמידים- האם הנתונים מפתיעים? משמחים? מאכזבים?

6. עליכם לנסות לשכנע אדם שלא מתכוון לבחור בבחירות שיערכו ב-17.9 לשנות את דעתו.

כיתבו לו מכתב קצר/ הכינו נאום קצר

7. סיכום השיעור

<https://www.youtube.com/watch?v=Ng-9SKtAzckxhuo>

לאחר צפייה בסרטון- בקשו מהתלמידים לכתוב שני משפטים אותם רשם השוטר בדו"ח

למדנו והסברנו את המושג- מעורבות אזרחית.

הבנו שיש חשיבות רבה במעורבות אזרחית, ולכן חשוב שבעלי זכות בחירה ילכו לבחור כדי להיות מעורבים חברתית, לממש את עקרונות שלטון העם והכרעת הרוב.

מערך שיעור

נספחים

דף מקורות מעורבות אזרחית במקרא

• דוד וגלית

הפלישתים נלחמים בישראל באמצעות גיבור החיל שלהם - גלית. דוד שנשלח לשדה הקרב כדי להביא משלוח מזון לאחיו הלוחמים לא יכול לעמוד מנגד ומחליט להצטרף לקרב.

הִזָּה כִּי-קָם הַפְּלִשְׁתִּי, וַיִּלָּךְ וַיִּקְרַב לְקִרְאֵת דָּוִד; וַיִּמְהַר דָּוִד, וַיִּרְץ הַמַּעְרָכָה לְקִרְאֵת הַפְּלִשְׁתִּי. מִטּוֹיֵשְׁלַח דָּוִד אֶת-יָדוֹ אֶל-הַפְּלִי, וַיִּקַּח מִשָּׁם אֶבֶן וַיִּקְלַע, וַיִּדֹּף אֶת-הַפְּלִשְׁתִּי, אֶל-מַצְחוֹ; וַתִּטְבַּע הָאֶבֶן בְּמַצְחוֹ, וַיִּפֹּל עַל-פָּנָיו אַרְצָה. גַּ וַיַּחְזֹק דָּוִד מִן-הַפְּלִשְׁתִּי בְּקִלְעַ וּבְאֶבֶן, וַיִּדֹּף אֶת-הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּמְתְּהוּ; וַחֲרַב, אֵין בְּיַד-דָּוִד. נֹא וַיִּרְץ דָּוִד וַיַּעֲמֹד אֶל-הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּקַּח אֶת-חַרְבּוֹ וַיִּשְׁלֹפָה מִתַּעֲרָה, וַיִּמְתְּתֵהוּ, וַיִּכְרַת-בָּהּ, אֶת-רֹאשׁוֹ; וַיִּרְאוּ הַפְּלִשְׁתִּים כִּי-מָת גִּבּוֹרָם, וַיִּנָּסוּ

- מה מניע את דוד לפעול?
- מה דעתכם על החלטתו?
- מה מידת ההשפעה של מעשה היחיד?

• פסח שני:

בפסוקים הבאים נוכל לראות כיצד בקשה היוצאת מקרב העם הופכת להלכה לדורות.

קורבן פסח נאכל רק בטהרה. כך יוצא שהטמאים והטמאות אינם יכולים לאכול.
קראו את הפסוקים הבאים:

וַיְהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם וְלֹא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא, וַיִּקְרְבוּ לְפָנָי מִנְּשָׂה וְלְפָנָי אֶהְרֵן בַּיּוֹם הַהוּא. וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים הַהִמָּה אֵלָיו: אֲנַחְנוּ טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם, לָמָּה נִגְרַע לְבַלְתִּי הַקָּרִיב אֶת-קִרְבָּן ה' בְּמַעַדוֹ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

- מה איפשר את שינוי המציאות?
- מה איפשר את השינוי לדורות?
- במידה ואדם אחד היה פונה בבקשה מסוג זה, האם היתה היענות דומה?
- מה מידת השפעתה של הקבוצה?

מערך שיעור

נתוני הצבעה במערכת הבחירות:

השנה	עד 10:00	עד 12:00	עד 14:00	עד 16:00	עד 18:00	עד 20:00	עד 22:00
1973	21.8	33.1	41.4	54.1	65.2	73.4	78.6
1977	16.8	31.3	42.4	50.6	60.2	71.4	79.2
1981	17.0	30.2	39.4	47.0	57.0	69.6	78.5
1984	15.6	29.8	39.8	47.2	55.6	68.9	78.8
1988	14.8	29.3	42.1	52.9	65.2	75.6	79.7
1992	14.0	27.5	38.4	47.0	56.3	68.2	77.4
1996	14.3	28.9	41.3	50.6	60.0	70.9	79.3
1999	14.2	28.9	41.7	51.8	60.9	71.4	78.7
2001	11.1	21.1	34.7	43.21	51.2	58.2	62.3
2003	10.1	24.0	35.3	44.2	52.8	62.8	67.8
2006	9.9	21.7	30.9	39.0	47.0	57.0	63.2
2009	10.3	23.4	34.0	41.9	50.3	59.7	65.2
2013	11.4	26.7	38.3	46.6	55.5	63.7	66.6
2015	14.3	26.9	36.6	45.4	54.6	62.4	71.8
2019	12.9	24.8	35.8	42.8	52.0	61.3	67.9

בְּיָלֵם
B'TSELEM
بتسيلم

האמת שלי

אזרחים למען הסביבה
مواطنون من أجل البيئة
Citizens for the Environment

אסתר צו
בונים חברה ציונית